

Max Shachtman

(mars 1938)¹

Stalin riktar slag mot själva revolutionen Vittnesmål vid rättegången smulas sönder vid första beröringen

**Tvingas till nya ytterligheter på grund av kris
Krestinskijs "förnekande" kastar skarpt ljus på GPU:s metoder; dokumentär
bevisning saknas helt**

Från *Socialist Appeal*, vol. II nr 11, 12 mars 1938

Ord tycks förlora all kraft och mening när det handlar om att beskriva den senaste skräcken som hemsökt Sovjetunionen och den internationella arbetarrörelsen av den stalinistiska mordmaskinen. Rättegången mot de 21² tycks kräva mindre en politisk analytiker eller historiker än en rättspsykiater eller expert i psykopatologi. Men trots all dess skenbara vansinne och gräslighet finns det en metod i det hela – en klumpig, idiotisk, ömklig metod, men icke desto mindre metod.

1. Rättegången är beräknad att lugna de sovjetiska massornas sjudande missnöje genom att finna syndabocker för de fördärliga effekter som blev resultatet av den stalinistiska regimens egen politik. Byråkratin vill undkomma ansvaret för de brott den begått genom att skylla allt ont på de svarande och deras påstådda medbrottslingar.

Hitta syndabocker

Under tsarismens dagar försökte reaktionen undgå slagen från de arga och missnöjda massorna genom att piska upp en pogromanda mot judarna, som enligt de svarta hundradegängen var de som var ansvariga för folkets lidande. Under den stalinistiska despotismen har judarna ersatts av verkliga eller påhittade trotskister, bucharinister, zinovjeviter, mensjeviker, fascistiska spioner och i allmänhet allt och alla, förutom den styrande klicken själv. Under Nikolaj den blodige anklagades de judiska syndabockarna för ritualmord och att dricka goda kristnas blod. Under Stalin den blodige anklagas de "trotskistiska" syndabockarna för att gjuta de goda bolsjevikernas blod. Systemet och dess mål är identiska.

Detta faktum tränger fram genom det officiella åtalets själva text.

Är lönerna usla? Betalas de ut oregelbundet? Är skatterna betungande? Är sparkassebesparingar endast ytterligare ett medel att pressa ner massornas levnadsstandard? Är den standardiserade rubeln en fruktansvärd laglig fiktion som tillfogar folks betalningsförmåga djupa ärr? Denna verklighet, som inte längre kan döljas eller förnekas, som var det oundvikliga resultatet av den politik som förts av Stalins regering – har den resulterat i ett utbrett missnöje hos den sovjetiska befolkningen, ett missnöje som hotar den byråkratiska maktens själva grundvalar?

Grinko och rubeln

Svaret på alla dessa frågor är ett kraftfullt JA!

¹ Observera att artikeln skrevs innan den tredje Moskvarättegången var avslutad – artikeln publicerades 12 mars, medan rättegången pågick t o m 13 mars. Artikeln bygger således på de rapporter som kommit från rättegången, inte det senare publicerade officiella referatet, som dock använts för den svenska översättningen när så varit möjligt.

² Syftar på 3:e Moskvarättegången mot "högerns och trotskisternas block" som hölls i mars 1938, med Bucharin som en av de huvudanklagade. För en bra, relativt kortfattad, men ändå innehållsrik redogörelse för Moskvarättegångarna, se [Om Moskvarättegångarna](#) av Kenth-Åke Andersson.

Vem är ansvarig? Den stalinistiska regimen? Nej, den har en syndabock som måste lida för dess brott. Den före detta kommissarien för finanser, Grinko, har tvingats medge att han och hans ”medbrottslingar” arbetade för

”... att försvaga sovjetrubeln, att undergräva Sovjetunionens finansiella ställning, att åstadkomma förvirring inom landets ekonomiska liv och att skapa missnöje bland de arbetande mot sovjetmaktens finanspolitik, liksom också missnöje med skatterna och den dåliga skötseln av sparskassorna samt förseningen av löneutbetalningarna. Detta skulle leda till organiserat missnöje bland massorna mot sovjetmakten...”³

Förvägras massorna sådana grundläggande nödvändigheter som socker och smör och ägg? Står bönderna utan industriprodukter under långa perioder? Har statliga fonder förskingrats av byråkrater vars personliga liv är en enda lång orgie? Har konsumenterna plundrats och lurats? Återigen är svaret JA! Och det är inte de ”kontrarevolutionära trotskisterna” som hittat på dessa historier, eftersom de vägrar att tro på den monstruösa officiella lögnen om en idyllisk ”socialism” som alla stalinistiska blaskor från *Pravda* till *Daily Worker* fortsätter att påstå existera. Det är från Vysjinskijs åtal som dessa fakta härrör och som den försöker göra syndabockarna ansvariga för. Det är inte regimen, förstår ni, utan de olycksaliga svarandena som

”... saboterat planerna och åstadkommit oreda vid fördelningen av sådana livsmedel som socker, smör, ägg, tobak och liknande varor, samt att man försenade varuleveranserna till byarna. Med alla till buds stående medel åstadkom man förvirring i statistiken och bokföringen, vilket ledde till förskingringar och slöseri med statens medel, samtidigt som man även uppmuntrade och bedrog konsumenterna.”⁴

Stalins nationella politik

Finns det ett växande missnöje bland de talrika icke-ryska folken som utgör Sovjetunionen och som protesterar mot Moskvamyndigheternas byråkratiska centralism, myndigheter som är ytterst föraktfulla mot ukrainarnas, georgiernas, armeniernas, uzbekernas och andras kulturella och politiska ambitioner och deras rätt till autonomi som garanteras genom den bolsjevikiska revolutionen och Sovjetunionens konstitution? Naturligtvis finns det det!

Vem är ansvarig för situationen? Samma Stalin som Lenin, upprörd och rasande, fördömde redan 1922 för hans ”sant storryska nationalistiska kampanj” mot georgierna och speciellt då de georgiska bolsjevikerna, som Mdivani och Okudzjava, som Lenin ivrigt försvarade och som Stalin nu betecknar som ”georgiska borgerliga nationalisterna” (han avrättade dem och deras vänner förra året efter en hemlig rättegång).

Hur svarar regimen på de olika nationaliteternas känslor och klagomål? Genom att terrorisera dem; genom en knappt dold deklaration att de är liktydigt med en fascistisk plan för att stycka upp Sovjetunionen.

2. Bankrutt utomlands

2. Rättegången är ägnad att tjäna den nya vändningen i Sovjets utrikespolitik och avleda uppmärksamheten från och dölja den katastrofala bankrutten för Stalin-Litvinovs kurs under de tre senaste åren. Genom att överge klasslinjen och tilliten till det internationella proletariatet förde Stalin en utrikespolitik som grundades på den livsfarliga illusionen om ett block med ”demokratierna” och Nationernas Förbund mot de ”fascistiska angriparna”. Allt hans hopp inriktades mot en allians med Frankrike, England och USA mot Tyskland och Japan.⁵

³ Citerat från [Protokoll från 1938 års Moskva-rättegång](#), s. 11. – Red

⁴ Ibid. s. 11.

⁵ Här syftas på införandet av den s k folkfrontspolitiken. Om detta se Shachtmans artikel [Folkfronten – Stalinismens nya universalmedel](#)

Det är bara det att, trots hans försök – som demoraliserade den internationella arbetarrörelsen – Stalin fått veta att varken England, Frankrike eller USA bryr sig ett dugg om de ”demokratiska” idealen eller Sovjetunionens försvar. Precis som Tyskland, Italien och Japan bryr de sig bara om att bevara och expandera sin egen imperialistiska ställning. Det ”demokratiska” blocket i Europa, under ledning av England, befinner sig uppenbarligen i ett tillstånd av upplösning, eller mer korrekt, av omorientering. Istället för att förena sig med Ryssland mot de fascistiska staterna rör sig England nu snabbt mot en fyramaktspakt (England, Italien, Frankrike och Tyskland med stöd av Polen) som utesluter Sovjetunionen, isolerar henne och primärt riktas mot henne.

Varför England kommer in

Den senaste tidens händelser i Europa utgör bakgrunden till varför rättegången mot de 21 inleddes just nu. Det är samma händelser som fått Stalin att för första gången införa England, den brittiska säkerhetstjänsten och ”engelska spioner” i någon av de komplotträttegångar som hållits sedan Kirovs död. Fram tills nu hade bara Tyskland och Japan nämnts. Nu då Stalins förhoppningar om en engelsk allians krossats, får de tränade och väl inövade svarandena spela rollen som ”brittiska spioner” precis som de under de tidigare rättegångarna agerade som spioner för Hitler och Mikadon.

Av samma anledning nämns inte Frankrike alls, av den enkla anledningen att Stalin fortfarande har förhoppningar om att den fransk-sovjetiska pakten kommer att stärkas. Men i rättegången 1931 mot ”mensjevikererna”, beskrevs de svarande som agenter för den franska generalstaben!

Varför inte Amerika finns med

De utländska förbindelser som offren för Stalins komplotter pådyvlas har överhuvudtaget ingen motsvarighet i verkligheten, förutom i Stalins egen diplomatiska politik och dess vacklan. Om det till exempel idag inte finns några ”amerikanska spioner” bland de svarande är det endast på grund av att Stalin fortfarande hoppas på en allians med USA mot Japan. Skulle dessa förhoppningar gå samma väg som tidigare förhoppningar vad gäller Tyskland och sedan med England, är det givet på förhand att nästa rättegång kommer att ha sin beskärda del av bekännelser av de svarande att de betalats av och arbetat för USA:s militära underrättelsetjänst.

Inte en enda kommer att finnas kvar

I och med att Rykov, Bucharin, Rakovskij, Rosengolz och Krestinskij är borta kommer det förutom Trotskij och Stalin – inte att finnas en enda ledare från bolsjevikrevolutionen kvar, knappt en enda medlem av partiets centralkommitté under Lenins livstid, endast en eller två medlemmar av sovjetregeringen från 1917 till 1924, och inte en enda medlem av politbyrån från Lenins dagar – Inte en enda!

3. Dokumentär bevisning saknas

3. Den nuvarande rättegången har det mest karaktäristiska draget gemensamt med alla tidigare rättegångar: *en total avsaknad av materiella bevis för att styrka de oräkneliga brott som de svarande anklagas för.*

Fenomenet saknar motstycke, från varje synvinkel. Till skillnad från de internationella spionorganisationer som de svarande vid de olika rättegångarna påstått tillhöra, utgjorde de ryska socialistrevolutionärernas berömda terrororganisation, som arbetade för att utplåna tsarismens motbjudande representanter, aldrig mer än något dussintal personer som deltog i konspiratoriskt arbete. Vid höjden av sin aktivitet och sitt inflytande steg de till 30 medlemmar! Men trots de största försiktighetsåtgärder, lämnade de otaliga spår av sin verksamhet

efter sig – brev, lösenord, dokument, telegram – vilka föll i den tsaristiska polisens (som inte utmärkte sig genom sin intelligens eller effektivitet) händer och senare användes mot gripna terrorister.

Tusentals inblandade

Men i det pågående fallet är det inte enbart tio, tjugo eller trettio personer inblandade i konspirationen. Det är bokstavligen tusentals! Deras aktivitet går tillbaka till 1932 och 1928; vissa av dem började, får vi höra, så tidigt som 1926; andra 1921; och en del (Bucharin och Trotskij!) 1918, precis efter revolutionen. Bland konspiratörerna inbegrep åtalet underjordiska ”grupper av trotskister, högerelement, zinovjeviter, mensjeviker, socialistrevolutionärer, borgerliga nationalister i Ukraina, Vitryssland, Georgien, Armenien, Azerbajdzjan och de mellanasiatiska republikerna”. Dessutom regeringarna i Tyskland, Japan, Italien, Polen och England och deras samlade underrättelsetjänster.

Trots alla dessa tusentals människor inblandade, och trots alla deras årtal av aktivitet, har GPU och åklagarämbetet inte kunnat lägga fram ett enda fällande dokument, inte en skärva av betydande bevis!

Lite att visa upp

Mänsklig godtrogenhet, mänsklig fantasi, oavsett hur långt de sträcks, kan helt enkelt inte överbrygga gapet mellan en sådan omfattande och utbredd aktivitet och sådan felfri konspiratorisk effektivitet! För detta skulle de ha behövt överbrygga det ännu större gapet mellan en sådan mirakulös, överjordisk effektivitet när det gäller hemlighållande och smidig funktion, och den nästan totala avsaknaden av resultat av detta arbete, som utförts under 10,15 och 20 år och med 100, 500, 1 000, 2 000 och fler personer inbegripna.

Och betänk att dessa märkligt misslyckade ränksmidare, vid olika tillfällen och under långa tidsperioder, till sitt förfogande hade hela det brittiska, italienska, tyska, japanska och polska regeringsmaskineriet, såväl som Röda Armén, GPU och ett oräkneligt antal sovjetkommisariat och regeringsinstitutioner. Varför skulle någon styrande gruppering döda sådana män? Vad skulle den behöva frukta av en sådan grupp usla och otursförföljda oduglingar?

Om det som vanligt saknas bindande bevis, finns det som vanligt de ständigt upprepade bekännelserna. De skiljer sig från de som avlämnats tidigare enbart genom att de är ännu mer fantastiska, ännu mindre trovärdiga. Faisulla Chodsjajev bekänner att han hade ”*inte en muntlig eller skriftlig, utan en tyst överenskommelse med Trotskij*”. Denna mycket – hur ska vi säga? – ovanliga sortens överenskommelse nedtecknas högtidligt och utan invändningar från åklagaren och rätten. Inte en skriftlig och en inte muntlig; endast en tyst överenskommelse.

Och hur lyckas man, ens under ”socialismen”, sluta en tyst överenskommelse mellan två personer som åtskiljs av en sådan bagatell som hundratals mil? Genom en blinkning eller en nickning? Genom ektoplasmiska utsöndringar från de två inblandade kropparna som möts vid någon mellanliggande neutral punkt? Genom lika tyst mental telepati? Genom ett Ouija-bräde i Chodsjajevs harem? Eller kanske genom åklagare Vysjinskijs instruktioner, inte så tyst utdelade i GPU:s fängelsecell?

4. Krestinskijs ”förnekelse”

4. Krestinskijs vittnesmål står, i sina viktigaste aspekter, i en klass för sig själv. Krestinskij förnekade sin tidigare bekännelse, gjord under den ökända ”förundersökningen”, en bekännelse som utgjorde en hörnsten i åklagarens anklagelseakt. I ingen av de tidigare ”terroristrättegångarna” har något liknande inträffat; Smirnovs motvilliga och halvt trotsiga

medgivande under rättegången i augusti 1936⁶ är det som kom närmast till Krestinskij's uttryckliga förnekelse. Men i inget annat fall har en svarande kastat minsta lilla misstanke mot giltigheten av dessa hemliga utredningar under vilka de självfördömande medgivandena dikteras till komplottens blivande offentliga offer.

Enligt vår åsikt spelar det ingen roll om Krestinskij's sensationella uttalande under rättegångens första dag bara var ett skådespeleri som åklagaren arrangerat för att nästa dag låta Krestinskij ta tillbaka sin tidigare förnekelse, eller om det var ett verkligt försök av Krestinskij att bryta igenom den fruktansvärda tystnadens konspiration som omger det som pågår i GPU:s celler. För även om det var avsiktligt planerat av åklagaren fick det en effekt helt annorlunda än den avsedda.

”Falska uppgifter”

När han inför domstolen skulle förklara sitt förnekande av det som tillskrivits honom i förundersökningens protokoll sade Krestinskij:

”Jag bedömde helt enkelt saken så att om jag då sagt vad jag säger här i dag – att det inte överensstämde med fakta – skulle min förklaring inte ha nått ledarna för partiet och regeringen.”

Det är helt riktigt att Krestinskij följande dag tog tillbaka sitt förnekande. Men inget återtagande kan förstöra den enorma betydelsen av uttalandet under rättegångens första sammanträde. Det är ett uttalande som står på egna ben, oavsett vilket motiv som inspirerade dess upphovsman eller åklagaren. Och det kastar ett skarpt ljus på vad som pågår under ”förundersökningen” och hur bekännelser framtvings.⁷

Skulle aldrig har dykt upp

För vad var det som Krestinskij sade i sitt sensationella uttalande? Att om han inte hade gått med på att underteckna ”bekännelsen” som skrivits åt honom av hans polisplågoandar innan den offentliga rättegången, då skulle han aldrig fått framträda i en öppen rättegång för att där göra något slags uttalande. Det enda sättet att få en möjlighet att säga sanningen till Sovjetunionens arbetare (”nä ledarna för partiet och regeringen”) var att godkänna lögnerna, dvs han måste underteckna dem innan han fick framträda i domstolen.

Det vi alltid förmodat har således fått en oväntad bekräftelse. De hundratals och till och med tusentals vars avrättningar meddelats, som försvunnit helt ur sikte utan att ha ställts inför rätta, är de män och kvinnor som inte kunde brytas ned till den punkt där de gick med på vad som helst och allting. Och omvänt, bara de som GPU är säkra på, de som har reducerats till moraliska vrak, som vax i åklagarens händer, släpps in i en offentlig domstol.

En natt i häktet

Förnekandet togs tillbaka? Ja. Men vi håller med doktor John Dewey att detta enbart bekräftade och försvagade inte förnekandet. Det är inte svårt att föreställa sig de avskyvärda timmar som Krestinskij måste ha tillbringat med GPU under natten mellan rättegångens första och andra dag. Vilket monstruöst tryck som han under den tiden måste ha utsatts för att få honom att ta tillbaka sin första, mycket avslöjande deklaration! Vilka fasansfulla hot som måste ha uttalats om att bestraffa hans nära och kära – gisslan hos polisen – för att få en man som gjort ett sådant skarpt uttalande att ta tillbaka det dagen därpå. Avsiktligt eller inte har Krestinskij kastat tiotusen gånger mer ljus över ”mysteriet” med bekännelser än alla röriga utläggningar

⁶ Dvs under den första Moskvarättegången

⁷ Krestinskij's uttalanden finns registrerade i den officiella rapporten från rättegången, som finns på marxistarkivet, se [Protokoll från 1938 års Moskva-rättegång](#). Krestinskij's förnekande, se sid. 19-20, 23-28. Hans återtagande, s. 57-59.

om Dostojevskij och den ”ryska själen” som den lärde slavologisten herr Walter Duranty serverat oss.

5. Sovjetiska relationer med der Reich

5. I en av åtalets huvudpunkter anklagas de svarande i allmänhet, och i synnerhet Trotskij, Krestinskij och Rosengolz, för att ha varit tyska spioner sedan 1921! Vilken försagdhet! Kerenskij och med honom tusentals antibolsjeviker, vitgardister, Hearst-journalister och deras likar framförde för länge sedan samma anklagelser!

Faktum är att Kerenskij och Co. framförde samma anklagelser så långt tillbaka som i mitten av 1917 och hade t o m förfalskade dokument som skulle bevisa att Lenin, Trotskij, Zinovjev, Lunatjarskij och andra bolsjevikledare var agenter för Kaiser Wilhelm II i Tyskland.

Varför tillbakadaterar åklagaren sina anklagelser endast till 1921? Varför inkluderas inte det ökända förtälet av den ryska revolutionen, lånat från vitgardisternas kontrarevolutionära arsenal, där åklagare Vysjinskij själv var så aktiv under de första åren av den bolsjevikiska segern, och framföra anklagelsen att själva revolutionen organiserades och leddes av tyska spioner?

Det vore emellertid fel att tro att Stalin, Vysjinskij och Co. skulle dra sig för att komma med sådana anklagelser. Inte alls! Skandalöst som det kan verka, otroligt till och med, så är det uppenbart att på vägen där man överger den ryska revolutionens ideal kommer Stalin att till slut förkasta själva revolutionen som en produkt av ”folkets dolda fiender”. Detta är det ofrånkomliga, logiska slutet på hans kurs.

Otroligt säger vi? Inget är otroligt för de ohämmade galningar som styr den totalitära stalinistiska regimen. För redan i denna rättegång, enligt rapporter från rättegången, sade Vysjinskij ”att han misstänkte Rakovskij för att inte bara vara en brittisk spion efter världskriget utan för att haft kontakter med den tyska underrättelsetjänsten under kriget”.⁸ (*N.Y. Post*, 5 mars 1938)

Medan Vysjinskij ingick i vitgardisternas led som bekämpade bolsjevikmakten i Ukraina, organiserade och ledde Rakovskij revolutionen i Ukraina, upprättade den ukrainska sovjetrepubliken och var dess första ordförande i folkkommissariernas råd. Om Vysjinskijs påstående betyder något – och det har en djupare innebörd än de flesta människorna vill tillskriva det – betyder det att den ukrainska proletära revolutionen och den sovjetrepublik som den upprättade var resultatet av instruktioner som Rakovskij genomförde som spion åt den tyske kaisern och den kejsrerliga generalstaben.

Relationer med Tyskland

Vad gäller de ”förrådiska förbindelserna” mellan Trotskij, Krestinskij och Rosengolz å ena sidan och den tyska underrättelsetjänsten och generalstabsofficerare Von Seeckt och Hasse å den andra finns naturligtvis ett element av sanning i historien, vilket Trotskij redan förklarat i pressen, ett element som så uppsåtligen förvrängts till sin motsats av förfalskningens experter.

Inte bara Trotskij och Krestinskij, utan hela sovjetregeringen hade mycket nära relationer med den tyska generalstaben under flera år efter 1921-1922. Dessa relationer var helt officiella och ganska hemliga, åtminstone vid den tiden. De var självfallet kända av Lenin så väl som Trotskij, av Stalin såväl som av den dåvarande ambassadören i Tyskland, Krestinskij.

⁸ Detta påstående återfinns inte i det förkortade svenska rättegångsreferatet – *Red*

Efter Rapallo

Efter undertecknande av det vänskapliga Rapallofördraget mellan Tyskland och Ryssland upprättades försiktiga relationer mellan de tyska och ryska arméstaberna. Inte ens detta har varit någon hemlighet under mer än tio år.

Tidigt i december 1926 publicerade *Manchester Guardian* en sensationell (och i det stora korrekt) historia om det hemliga upprättandet av tyska handgranatfabriker på rysk jord, vilka i hemlighet skickade krigsmateriel till Tyskland i strid mot Versaillesfördragets klausuler. Historien förnekades inte officiellt av sovjetregeringen och bekräftades i den tyska riksdagen.

Scheidemanns bekräftelse

Den förre kanslern Phillip Scheidemann sade:

”Under förhandlingar med bolaget Junkers (flygplanstillverkare) den 15 mars 1922 hos försvarsministeriet, deltog bland andra general Hasse. Undertecknandet av kontrakten (med Ryssland) skedde med falska namn, precis som de officerare som reste till och från Ryssland gjorde det med falska pass”. (*Riksdagens protokoll*, 252:e sessionen 1926.)

Pravda i Moskva tog *Guardians* avslöjanden ganska kallt:

”Vi känner inte till våra militära myndigheters hemligheter och vi vill inte veta om dessa rapporter överensstämmer med verkligheten. Om vi antar att det inte är några lögnar så har de, i sig själva, ingen betydelse”. (16 december 1926)

Zetkins tal

Sovjetunionens utrikespolitiska linje och Kominterns linje var vid den tiden mycket inriktad på att få till stånd en nära allians med inte enbart de två arméernas generalstaberna utan mellan de två arméerna som sådana. I sitt tal om Locarnopakten, som hotade att försvaga banden mellan Ryssland och Tyskland, hävdade den kommunistiska representanten i den tyska riksdagen [Reichstag], Klara Zetkin:

”Tysklands framtid vilar på en nära intressegemenskap med Sovjetunionen, i ekonomiskt, politiskt och om det behövs militära avseende ... jag tror till och med, i motsats till deputeraden Wels, att *under vissa omständigheter är inte samarbete mellan försvaret och röda arméns folk* så hopplöst som han föreställer sig”. (*Riksdagens protokoll*, 127:e sessionen 1926)

Det råder ingen tvekan om att det i Berlin och i Moskva ägde rum mer än ett tyst samtal av detta slag mellan sovjetiska och tyska representanter, politiska och militära. Allt detta är gammal skåpmat, ganska välkänt. Och detta är allt som finns eller någonsin funnits vad gäller anklagelser mot Krestinskij eller någon annan sovjetledares ”spionagerelationer” med Tyskland eller med generalerna von Seeckt och Hasse 1921-1922 och åren därefter. Allt annat bara en unken produkt av en sjuklig och hämndlysten polishjärna.

6. ”Komplotten” mot Lenin 1918

6. Inte mindre gemen är anklagelsen att ”Bucharin och hans grupp så kallade vänsterkommunisterna och Trotskij och hans grupp, tillsammans med vänstersocialistrevolutionärerna”, *fyra månader efter revolutionen*, det vill säga i mars 1918, konspirerade för att stöta sovjetregeringen genom att mörda Lenin, Stalin och Sverdlov.

Hur kommer det sig att sådana pålitliga stalinister som A. Bubnov, V. Jakovlev, Bela Kun, Alexandra Kollontaj, den avlidne Kujbysjev, M N Pokrovskij, A Solz, J Unschlicht och otaliga andra, som aldrig avvek från Stalin i kampen mot ”trotskismen”, och alla som var med i Bucharins ”grupp så kallade vänsterkommunisterna” – aldrig under de dessa 19 år berättade för Stalin om den komplotten som de planerat i mars 1918 att mörda honom, Lenin och Sverdlov? Och E Jaroslavskij, ”den berömda bolsjevikledaren och teoretikern”, som *Daily Worker* benämner honom, som 1918 också var med i Bucharins grupp och som nu till stalinistiska

pressen i New York telegraferar sin avsky mot de svarande – hur kommer det sig att han fortsatte att dölja komplotten från Stalin under de senaste 19 åren? Och om han till slut offentliggjort den, exakt vilken del hade han i ”mordkomplotten”?

Behöver inte berätta

Svaret på dessa frågor är att de före detta vänsterkommunisterna inte behövde berätta för Stalin om ”komplotten”. Han kände till allt om den och sade det så långt tillbaka som 1923. Man behövde inte berätta det för Lenin heller, för han kände till det vid ett till och med ännu tidigare datum. ”Komplotten” är ingen nyhet! Allt som man någonsin behövde veta om den har varit känt för en ganska stor publik i omkring femton år.

Den förste att offentliggöra historien, som redan var känd i ledande ryska partikretsar, var Bucharin själv i ett anförande under ett partimöte i distriktet Krasno-Pressensk i Moskva 1923. Det var under den första striden mot ”trotskismen” och Bucharin försökte betona faran av fraktionsverksamhet genom att peka på de ytterligheter hans grupp drevs till under den interna partistriden om undertecknandet av fredsfördraget i Brest-Litovsk 1918. Han rapporterade att vänstersocialistrevolutionärerna, som då satt med i folkkommissariernas råd och som i likhet med honom motsatte sig undertecknandet av Brestfreden, hade kontaktat vänsterkommunisterna och på skämt föreslagit att man skulle sätta Lenin under arrest under 24 timmar, inleda det revolutionära kriget mot Tyskland och sålunda ställa Lenin inför fullbordat faktum och därpå enhälligt återvälja honom som ordförande för rådet. Självklart hände inget med detta ”förslag”, för även om man antar att det var allvarligt menat togs det inte emot på allvar.

Ledningen visste

Det väsentliga är att hela partiledningen kände till denna episod! Den 15 december 1923 skrev Stalin i Pravda:

”Aldrig, tror jag, nådde de interna partistriderna bland bolsjevikerna sådan bitterhet som under denna period, under Brestfredens period. Det är till exempel välkänt (!!) att vänsterkommunisterna, som vid den tiden utgjorde en separat fraktion, gick så långt att de på allvar talade om att ersätta det då befintliga folkkommissariernas råd med ett nytt råd bestående av folk från vänsterkommunisternas led. Ett antal av dagens oppositionella, kamraterna Preobrazjenskij, Pjatakov, Stukov och andra, tillhörde vänsterkommunisternas fraktion”.⁹

*Om nu allt detta var ”välkänt” redan 1923 – åtminstone – varför presenteras det då som ett fasansfullt brott? Varför, med kännedom om allt detta, såg Stalin till att Bucharin utsågs till redaktör för Pravda? Varför fick han ersätta Zinovjev som ordförande för den Kommunistiska internationalen 1926? (Och för övrigt, om han kände till att Rykov hade varit en kontra-revolutionär ända sedan 1905, som denna motbjudande varelse Jaroslavskij nu skriver i *Daily Worker*, varför såg han då till att han fick ta Lenins plats i regeringen när hans dog?)*

Den 3 januari 1924 kommenterade nio före detta vänsterkommunister, inklusive Radek, Pjatakov och Pokrovskij, Stalins artikel och skrev:

Radek och Pjatakov talar

”Under sovjetens centrala exekutivkommittés möten som hölls i Tauriska palatset, samtidigt som Lenin rapporterade om Brest, tog en vänstersocialistrevolutionär, Kamkov, kontakt med Pjatakov och Bucharin. Under samtalet, som definitivt inte hade karaktären av någon slags officiell förhandling, och inte ens karaktären av en preliminär affärsliknande trevare för att ta reda på hur de båda

⁹ Denna artikel finns med i Stalins *Works*, vol. 5 (publicerad 1954), se [The Discussion, Rafail, the Articles by Preobrazhensky and Sapronov, and Trotsky's Letter](#). Översättningen skiljer sig något från Shachtmans, bl a så har man tagit bort ordet ”kamraterna” (i sista meningen ovan), en åtgärd som är standard när det gäller senare versioner av Stalins texter. – *Red*

sidorna stod, sade Kamkov halvt om halvt på skämt, bland annat: 'ja, vad kommer ni att göra om ni får majoriteten i partiet? När allt kommer omkring kommer Lenin att lämna er och då kommer ni och vi tvingas att utse ett nytt folkkommissariernas råd. Jag tror att vi, i så fall, måste utse Pjatakov till rådets ordförande'. ...

Vänster-SR:s 'förslag' förkastades inte ens med indignation utan det förkastades inte alls såtillvida att det överhuvudtaget aldrig diskuterades, för det fanns aldrig något förslag från vänster-SR till vänsterkommunisterna ...

Det inträffade en andra incident som på samma sätt saknade betydelse. Kamrat Radek gick till kontoret för kommissarien för post och telegraf, vänster-SRaren Prosjian, för att få några av vänsterkommunisternas resolutioner utsända via radio. Prosjian sade skrattande till kamrat Radek: 'Allt ni gör är att skriva resolutioner. Skulle det inte vara enklare att sätta Lenin i arrest under 24 timmar, förklara krig mot tyskarna och sen enligt välja kamrat Lenin som ordförande för folkkommissariernas råd?' (Vad Prosjian därpå sade innebar följande: När Lenin som en revolutionär sätts i en position där han måste föra ett försvarskrig mot de framryckande tyskarna skulle han förbanna oss och er (Er i meningen vänsterkommunisterna) på alla sätt men icke desto mindre skulle han leda en försvarskamp bättre än någon annan. Återigen förkastades inte bara detta 'erbjudande' av vänsterkommunisterna, utan på samma sätt diskuterades det inte eftersom det var en fullständigt anekdotisk och löjlig fantasi från Prosjians sida.

Påpekas bör att det underligt nog så långt tillbaka som 1918, innan vänster-SR:s uppror, när Lenin efter Prosjians död skrev en nekrolog över denne, berättade kamrat Radek för Lenin om denna incident och han gapskrattade över denna 'plan'".

Och dessutom, i samma nummer av *Pravda* skrev Bucharin, samtidigt som han klandrade undertecknarna av ovanstående brev, att "kamraternas brev bekräftar i grunden vad jag sade".

Ingen komplot alls

Detta är hela historien, offentliggjord för mer än 14 år sedan! Alla partimedlemmar, åtminstone de som läste *Pravda*, kände till "komplotten". Stalin försökte hycklande anlägga en allvarlig min över det; Lenin hade gapskrattat över det och skrev efteråt en fin och högaktningfull minnesruna vid Prosjians död, den främste "anstiftaren" av "mordkomplotten" som förresten faktiskt (och inte fiktivt), hade deltagit i socialistrevolutionärernas väpnade uppror mot sovjetmakten i juli 1918.

Huruvida episoden förtjänar att tas på allvar eller bara gapskrattas åt är naturligtvis en fråga om läggning eller politisk bedömning. Men i vilket fall som helst så har Stalin-Vysjinskijs billiga "mordkomplots"-roman från 1938 lika litet med verkligheten att göra som exempelvis Hugh S Johnsons och Raymond Moleys gnäll över att New Deal har att göra med en komplot att mörda Roosevelt, Farley och Ickes.

7. "Om anklagelserna vore sanna -"

7. Rättegången mot de 21 är en obscen, motbudande komplot, ett hån mot rättvisan och mot det mänskliga sinnet, ett brutalt slag riktat mot socialismen och arbetarrörelsen. Den har tänkts ut av en skräckslagen byråkrati som hoppas att benen från deras offer kommer att stötta upp sitt vacklande styre. Bödlarnas pistolskott kommer att ringa som dödsstöten för den ohjälpligt dömda bonapartistiska klicken, för dess dagar är räknade.

Även om människans sinne för en stund skulle kunna anta att de åtalade är skyldiga, skulle den bekräfta det faktum att rättegångarna och anklagelserna är det mest mordiska möjliga åtalet mot stalinregimen själv. För de rättegångar som Stalin organiserat är hans verkliga bekännelse av skuld!

Om anklagelserna är sanna, så betyder det att samarbete med Stalin är omöjligt. För i stort sett alla personer som någonsin försökt samarbeta med honom, från Trotskij till Zinovjev till

Bucharin till Jagoda, Jenukidze och Rudzutak, inklusive tusentals andra, har till slut velat mörda honom. Det är Stalin som säger detta! Vad är det som är så onämnt skrämmande med Stalins styre som får alla som har varit associerade med honom till att bli mördare?

Vad anklagelserna innebär

Om anklagelserna är sanna innebär det att det finns så mycket terror och skrämning i partiet och regeringen, en sådan fullständig frånvaro av någon form av demokrati, att alla som tänker eller tror annorlunda än Stalin inte vågar säga det öppet på ett normalt sätt, som var fallet under Lenins tid, utan måste ta till officiellt hyckleri om att man är ”överens med linjen” samtidigt som man i hemlighet motarbetar den. Det är Stalin som säger detta!

Om anklagelserna är sanna innebär det att den ”socialism” som upprättats av Stalin är så fruktansvärd och motbjudande att alla som ägnat tjugo, trettio, fyrtio och femtio år socialismens sak har bestämt sig för att ta avstånd från den till förmån av fascismen. Genom Stalins underförstådda bekännelse, är det under hans regim som i stort sett alla gamla bolsjevikledare av någon betydelse och hundratals från senare generationer, föredrog att arbeta för Gestapo och brittiska underrättelsetjänsten istället för att arbeta för Stalin. Vi trodde alltid att när väl proletariatet var på väg mot socialismen – för att inte tala om när man uppnått socialismen – skulle dess framgång dra till sig stöd från miljoner från andra klasser. Ska vi nu tro att det nu, då ”socialismen” upprättats, så är det den dekadenta fascistiska kapitalismen som kommer att dra till sig de som är eller åtminstone, var – de bästa och mest hängivna ledarna för det socialistiska proletariatet? Vi måste tro det om vi tror på Stalins anklagelser.

Kan inte bli trodd

Men vi kan inte tro på dem och vi gör det inte. Vi tror endast på vad som är så tragiskt uppenbart. Den blodstänkta tyrannen i Kreml driver in en kniv genom den ryska revolutionens hjälplösa kropp. Han svärtar ner socialismens själva namn.

Därför ska vi intensifiera vårt arbete för att återge socialismen dess riktiga namn, den socialism och dess ideal som inte enbart innebär välstånd och fred utan även frihet! Inte ens den stalinistiska reaktionens blodiga hand kan hindra oss i vår marsch.

Översättning: *Per Olof Eklund*

Lästips – om tredje Moskvarättegången

Tidsdokument:

[Protokoll från 1938 års Moskva-rättegång](#)

L Trotskij; [Om Moskvarättegången -38](#)

[Stalin som socialismens dödgrävare](#). Skrift om Moskvarättegångarna 1938 av Socialistiska Partiet.

Andra texter:

[Bucharins tre ansikten](#), tre olika versioner av Bucharins ”brott”.

[Bucharins sista strid](#). Om tredje Moskvarättegången med fokus på Bucharin och hans öde.

Vadim Rogovin: [Förberedelserna inför den tredje skenrättegången](#)

Kentth-Åke Anderssons: [Om Moskvarättegångarna](#) (om alla 3 rättegångarna)